De imposante mijnschacht van Waterschei.

De Kempenroute
Langs schachtbokken en molens door de stille Kempen

Terwijl het de ene week nog vroor met een laagje sneeuw, mochten we de week daarop de onderlaagjes van onze fietskleding thuislaten. Maar we hadden beloofd de Kempenroute te verkennen, dus haalden we met plezier al in februari onze fiets van stal.

→ Tekst en foto's Nathalie Pirard

De Heilige Barbara

In grote lijnen bestaat de Kempenroute uit twee delen: een trip door het tumultueuze mijnverleden van de Limburgse Kempen, gevolgd door de discrete charme van de Antwerpse Kempen. We starten in *Maasmechelen-Eisden* op een vreemde plek die moeilijk te bereiken is met de auto, maar dat is blijkbaar omwille van de aansluiting met andere routes. Op een infobord lezen we dat Eisden dorp oorspronkelijk op dezelfde hoogte lag van de Zuid-Willemsvaart, maar inmiddels 8 tot 10 meter verzakt is. Oorzaak: de mijnactiviteiten. Een gepast begin voor onze tocht door 5 van de 7 gewezen Limburgse mijngemeenten.

De imposante maar plompe Sint-Barbarakerk van Eisden, ook wel de 'mijnkathedraal' genoemd, trekt meteen de aandacht. Barbara is de patroonheilige van de gevaarlijke beroepen, dus ook van de mijnwerkers. De tuinwijken of cités zijn gebouwd naar Engels voorbeeld: kleine huisjes met voor- en achtertuintje. Vandaag zijn het smeltkroezen van vele culturen.

Door het Kempenbos.

Op de top van de terril van Beringen.

Midden in het Koningsbos.

800 meter vallen

Om door de Mechelse heide te fietsen moeten we even afwijken van de route. Het stationnetje van *As* is meer dan een verzamelplaats van enkele oude treinen. Er staat een replica van de eerste boortoren die het zwarte goud van Limburg ontdekte, en hier werd het eerste fietsknooppuntbordje gezet, een idee van voormalig mijningenieur Hugo Bollen, naar analogie met de bewegwijzering in ondergrondse mijnschachten. Tussen de bomen zien we onze eerste mijnterril opduiken. We zijn in *Zwartberg*, vandaag een groen natuurgebied. Even verder overheerst het blauw van het Genkse voetbalstadion. Al vind ik de schachtbokken van *Waterschei* imposanter. Het waren de levensaders van de mijn, constant voerden ze lucht, mensen, materiaal en

Hier bedacht Hugo Bollen, een voormalige mijningenieur, het systeem van fietsknooppunten, naar analogie met de bewegwijzering in de ondergrondse mijnschachten.

kolen naar beneden en naar boven. Met tientallen kompels in een liftkooi een halfuur 'vallen' tot 800 meter diep om daarna nog een uur onderweg te zijn met een ondergronds treintje naar hun werkplek, ik krijg er kippenvel van. Neen, mijnwerkers waren geen watjes.

Nadat we ook nog *Winterslag* passeren, vandaag cultuurcentrum C-mine, is natuurgebied De Teut een verademing. Vandaag zijn een aantal meertjes en vennen van de Weijers bevroren en ingepalmd door schaatsers, het lijkt wel een schilderij van Breugel. We fietsen over een oud kolenspoor en laten na *Heusden-Zolder* de laatste mijnsite achter ons. Wie er nog niet genoeg van heeft, kan met een kleine omweg van 2 km nog genieten van het weidse zicht boven op de mijnterril van Beringen.

Steppegras

Tijd voor een nieuw hoofdstuk. *Leopoldsburg* kennen we vooral van 'Het kamp', het uitgestrekte oefenterreinen van het Belgisch leger. Wie een groot hongertje voelt opkomen, kan zich in deze streek wagen aan bord 'steppegras', een gepatenteerde lokale specialiteit. De streek rond *Lommel* is een roetsjbaan aan indrukken: van heerlijk rustige natuur en 'fietsen door de bomen' tot een indrukwekkend kerkhof met de graven van 40.000 Duitse soldaten uit WOII. Het is februari maar het voelt als een warme lentedag en het is druk op de jaagpaden langs de vele kanalen. Wanneer we het Kanaal Dessel-Schoten verlaten duiken we de Antwerpse Kempen in.

Het mooiste picknickplekje

Vraag je aan Kempenaars wat typisch is voor hun regio, dan krijg je als antwoord vaak de

SUGGESTIES VAN ANDERE FIETSERS

De vlag Kempenroute dekt goed de lading, in de zin dat je veel typische landschappen (velden, bossen, natte gebieden) en gebouwen (hoeven, kapelletjes) tegenkomt. Jammer genoeg soms ook in negatieve zin: inspiratieloze villawijken, verkavelingen, … Maar misschien is daar in het dichtbevolkte Vlaanderen geen oplossing voor? De route loopt ook vaak langs kanalen (autovrij, dat wel, maar eentonig) en zou met een aantal aanpassingen nog boeiender kunnen worden. – Luc Schulpen

Kiezen is vanzelfsprekend verliezen. De parcoursbouwers hadden ook voor de Noorderkempen kunnen kiezen, met trekpleisters als de Lommelse Sahara, de bossen rond Postel of het vennengebied boven Turnhout. Meer zuidelijk ligt ongetwijfeld ook veel schoons. Maar in de buurt van Kasterlee zou ik toch pleiten voor een aanpassing. Het is zonde om dé charme van de streek te missen, de Kempense Heuvelrug met al zijn zandduinen en bossen. Dat kan eenvoudig via bestaande knooppunten. – Bert Doms

Langs de Antitankgracht.

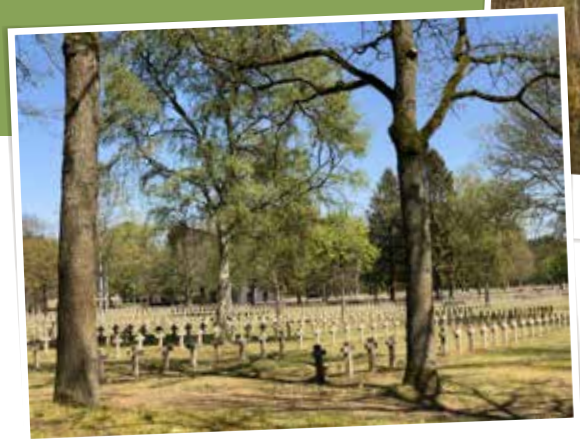

40.000 Duitse soldatengraven.

Het Prinsenpark in Kasterlee.

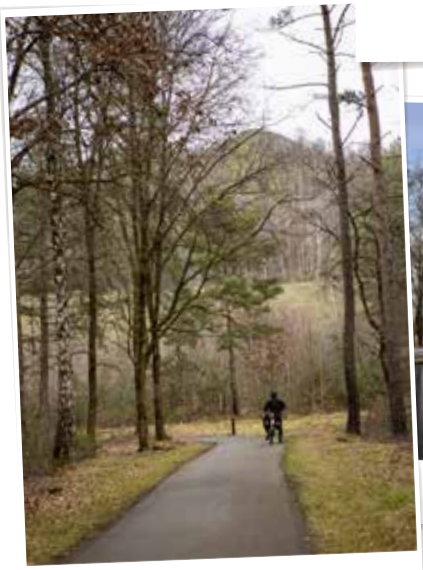

Voor de mijnterril van Zwartberg.

Kanaal naar Beverlo.

zandbodem en de warme zomers. Twee eeuwen geleden heersten hier heidegebieden, eikenbossen en veengebieden. Vandaag is die natuur versnipperd en moet er gestreden worden om ze te behouden en te herstellen. We passeren ook verschillende wind- en watermolens, en flirten met beken en riviertjes als de Nete en de Aa. Betonpaden, asfalt en onverhard wisselen elkaar af. Een hoogtepunt is het 'mooiste picknickplekje', midden in het Koningsbos tussen knooppunt 25 en 24, langs het beekje Breiloop. Ook de pas gerestaureerde Keesesmolen en de veldbeiaard van de Rielenkapel kunnen ons bekoren. 'In stormen sterk', de witte molen van *Gierle* blijkt enkele keren in brand gestoken, maar is telkens in alle pracht herrezen. Bij het Zoerselhof, een gewezen cisterciënzerklooster, vervolgens kasteel, dan restaurant en vandaag weer kasteel, heb ik vooral medelijden met de tuinman die honderden meters hagen moet snoeien.

Naar 't stad

In het Zoerselbos bezorgt een onnozel klein doorntje me een lekke band. Ook dat hoort bij het fietsen. Via een klein stukje van de 33 km lange antitankgrachtroute en het fort van *Oelegem*, een geliefd vleermuizenverblijf, komen we aan het Albertkanaal. We zijn klaar om *Antwerpen* in te nemen. Naadloos kachelen we van park tot park en zonder het te beseffen de stad binnen. Met een grote grijns op ons gezicht doen we dat sneller dan vele auto's in de file. Een onbekend stukje natuur ontdekken we langs het Groot Schijn in de buurt van het Sportpaleis. Het MAS aan de oude haven is ons eindpunt. Helemaal coronaproof in onze fietsbubbel hebben we via de Kempenroute een boeiend stukje België leren kennen.

PRAKTISCHE INFO

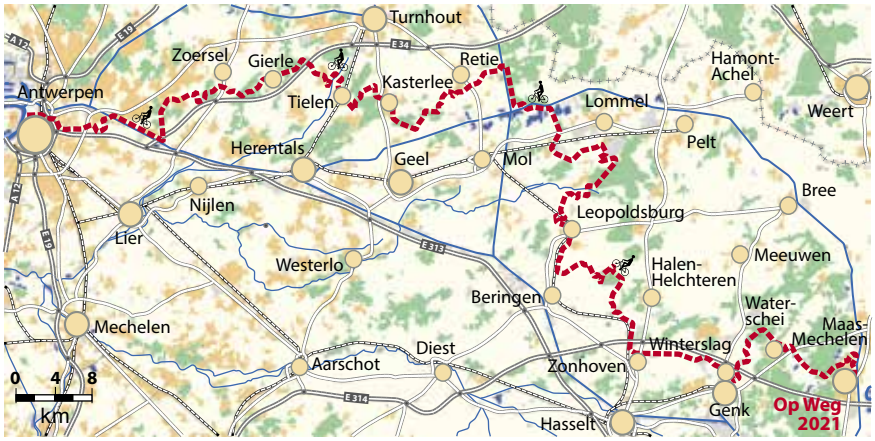

Het verhaal van de 8 icoonroutes die de Vlaamse provincies volop aan het lanceren zijn, deden we in Op Weg 2020 6 al uit de doeken. Er komt een meertalige portaalwebsite, waarop alle routes voorgesteld worden: ***www.vlaanderenmetdefiets.be***. Ook uniforme fietsgidsen zitten in de plannen. De Kempenroute doorkruist de provincies Limburg en Antwerpen via de bekende fietsknooppunten en heeft de ambitie de schoonheid van de stille Kempen te presenteren. Meer info is binnenkort beschikbaar via bovenstaande website, maar de track vind je al bij de digitale versie van Op Weg en in onze artikeldatabank.

ONLINE KAART TRACK